2024/2476

20.9.2024

RECOMANDAREA (UE) 2024/2476 A COMISIEI

din 13 septembrie 2024

de stabilire a orientărilor pentru interpretarea articolului 29 din Directiva (UE) 2023/1791 a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește serviciile energetice

COMISIA EUROPEANĂ,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 292,

întrucât:

(1) Directiva 2012/27/UE a Parlamentului European și a Consiliului [1] a introdus o cerință referitoare la realizarea obiectivului principal vizând economii de energie de cel puțin 32,5 % la nivelul Uniunii până în 2030.

(2) Directiva (UE) 2023/1791 a Parlamentului European și a Consiliului [2] a fost adoptată la 13 septembrie 2023. Aceasta a reformat Directiva 2012/27/UE, menținând unele dispoziții neschimbate și introducând, în același timp, unele cerințe noi. În special, aceasta a stabilit un obiectiv semnificativ mai ambițios pentru 2030 în ceea ce privește eficiența energetică, inclusiv în ceea ce privește serviciile energetice.

(3) Directiva (UE) 2023/1791 încurajează dezvoltarea serviciilor energetice și, în mod specific, adoptarea contractelor de performanță energetică. Într-un contract de performanță energetică, furnizorul de servicii garantează economiile de energie care trebuie realizate în perioada contractuală, în timp ce beneficiarul serviciului energetic evită costurile de investiții prin utilizarea unei părți din valoarea financiară a economiilor de energie pentru a rambursa integral sau parțial investiția. Astfel de contracte consolidează așadar încrederea pieței în investițiile în eficiența energetică prin asigurarea eficacității acestora. Acest lucru poate contribui la atragerea capitalului privat, care este esențial pentru creșterea ratelor de renovare a clădirilor, pentru stimularea eficienței energetice în industrie, pentru introducerea expertizei pe piață și pentru crearea unor modele comerciale inovatoare.

(4) Statele membre trebuie să asigure intrarea în vigoare a actelor cu putere de lege și a actelor administrative care transpun articolul 29 din Directiva (UE) 2023/1791 până la 11 octombrie 2025. Transpunerea integrală și punerea în aplicare efectivă a DEE reformate sunt necesare pentru ca UE să își atingă obiectivele în materie de eficiență energetică pentru 2030.

(5) Statele membre au libertatea de a alege modul de transpunere și de punere în aplicare a cerințelor privind serviciile energetice, care este cel mai potrivit cu circumstanțele lor naționale. În acest context, se recomandă interpretarea consecventă a dispozițiilor relevante ale Directivei (UE) 2023/1791, care ar contribui la o înțelegere coerentă a Directivei (UE) 2023/1791 în toate statele membre, pe măsură ce acestea își elaborează măsurile de transpunere,

ADOPTĂ PREZENTA RECOMANDARE:

Statele membre ar trebui să urmeze orientările interpretative din anexa la prezenta recomandare atunci când transpun [cerințele introduse prin] articolul 29 din Directiva (UE) 2023/1791 în legislația lor națională.

---

[1] Directiva 2012/27/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 privind eficiența energetică, de modificare a Directivelor 2009/125/CE și 2010/30/UE și de abrogare a Directivelor 2004/8/CE și 2006/32/CE (JO L 315, 14.11.2012, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2012/27/oj).

[2] Directiva (UE) 2023/1791 a Parlamentului European și a Consiliului din 13 septembrie 2023 privind eficiența energetică și de modificare a Regulamentului (UE) 2023/955 (JO L 231, 20.9.2023, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/1791/oj).

Adoptată la Bruxelles, 13 septembrie 2024.

Pentru Comisie
Kadri SIMSON
Membră a Comisiei

ANEXĂ

1. **INTRODUCERE**

Prezentele orientări servesc la ghidarea statelor membre cu privire la modul de interpretare a articolului 29 din Directiva (UE) 2023/1791 atunci când îl transpun în legislația națională. În comparație cu Directiva 2012/27/UE, Directiva (UE) 2023/1791 consolidează măsurile legate de sprijinul acordat pentru dezvoltarea pieței serviciilor energetice în statele membre.

Cu toate acestea, interpretarea obligatorie a legislației Uniunii este de competența exclusivă a Curții de Justiție a Uniunii Europene.

2. **CONTEXTUL JURIDIC ȘI CONTEXTUL POLITICII**

Directiva (UE) 2023/1791 recunoaște rolul important pe care serviciile energetice îl pot juca în îmbunătățirea eficienței energetice și în stimularea decarbonizării. Serviciile energetice pot mobiliza capacitățile tehnice și financiare ale părților terțe, de obicei furnizori specializați de servicii energetice, pentru a realiza economii de energie și financiare într-un mod eficient din punctul de vedere al costurilor, prin îmbunătățiri ale performanței energetice la sediul consumatorului de energie. Serviciile energetice ar putea fi deosebit de utile atunci când punerea în aplicare la nivel intern a măsurilor de eficiență energetică de către consumatorul însuși este dificilă sau chiar imposibilă, indiferent de motiv.

În ultimele decenii, în statele membre a apărut o mare eterogenitate a diferitelor forme de servicii energetice ([1]). Definiția serviciilor energetice din Directiva (UE) 2023/1791 este foarte cuprinzătoare și acoperă toate formele diferite de servicii energetice. Contractele de performanță energetică pot fi considerate o formă specifică și extrem de vastă de servicii energetice. Utilizarea contractelor de performanță energetică ca modalitate de îmbunătățire a eficienței energetice prezintă trei avantaje principale: investițiile în îmbunătățirea eficienței energetice sunt finanțate direct din economiile de costuri ale energiei;

— economiile de energie și de costuri sunt garantate, în anumite condiții, de către furnizorul de servicii, care își asumă riscurile de performanță în ceea ce privește lucrările și tehnologia;

— furnizorul de servicii oferă o expertiză cuprinzătoare pentru alegerea optimă a soluțiilor tehnice și/sau de finanțare.

Articolul 29 are două obiective: facilitarea dezvoltării pieței serviciilor energetice prin stabilirea condițiilor favorizante pentru operatorii de pe piață (1) și promovarea adoptării serviciilor energetice de către sectorul public. Acest din urmă obiectiv urmează logica Directivei (UE) 2023/1791, conferind sectorului public rolul de lider în domeniul eficienței energetice. Cerința de a utiliza contractele de performanță energetică pentru renovarea clădirilor organismelor publice vizează crearea de sinergii cu dispozițiile relevante prevăzute la articolul 6 și facilitarea aplicării acestora în practică.

Articolul 29 trebuie coroborat cu următoarele articole din Directiva (UE) 2023/1791:

— articolele 5, 6 și 7: serviciile energetice și contractele de performanță energetică sunt adecvate în special pentru realizarea de îmbunătățiri în materie de eficiență energetică în sectorul public. Expertiza cuprinzătoare și performanța garantată aduse de furnizorii de servicii asigură eficacitatea investițiilor. Posibilitatea finanțării de către terți prin rambursarea costului investiției inițiale prin economii de costuri ale energiei permite realizarea unor proiecte chiar și în situația în care fondurile publice nu sunt suficiente, în timp ce posibilitatea unui tratament extrabilanțier al contractelor de performanță energetică permite menținerea echilibrului conturilor publice. Din aceste motive, Directiva (UE) 2023/1791 creează sinergii între dispozițiile relevante referitoare la serviciile energetice și rolul de prim-plan pe care sectorul public îl joacă în domeniul eficienței energetice. În special, articolul 29 alineatele (4) și (5) se axează pe sporirea gradului de adoptare a contractelor de performanță energetică de către organismele publice pentru renovarea clădirilor de mari dimensiuni, această dispoziție fiind legată de obligațiile prevăzute la articolele 5 și 6. În plus, articolul 7 alineatele (7) și (8) prevede posibilitatea utilizării, în cadrul procedurilor de achiziții publice, a contractelor de performanță energetică și a mecanismelor de finanțare de la surse terțe, precum și eliminarea eventualelor bariere de reglementare și de altă natură din calea utilizării acestora. În final, statele membre trebuie să se asigure că autoritățile contractante și entitățile contractante evaluează fezabilitatea utilizării contractelor de performanță energetică pentru achiziționarea de contracte de prestări de servicii cu un conținut energetic semnificativ;

([1]) Informații suplimentare sunt disponibile la adresa https://e3p.jrc.ec.europa.eu/node/190 și în raportul: https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC118815.

— articolele 8, 9 și 10: în ceea ce privește schema de obligații în materie de eficiență energetică (EEOS), furnizorii de servicii energetice pot stimula în mod eficace dezvoltarea piețelor eficienței energetice prin asigurarea furnizării de certificate albe în schimbul realizării de îmbunătățiri în materie de eficiență energetică. Astfel de certificate albe pot fi achiziționate de părțile care fac obiectul obligațiilor prevăzute în schema EEOS pentru a-și îndeplini obligația de a realiza economii anuale de energie în stadiul utilizării finale;

— articolul 11: articolul 11 alineatul (10) prevede exceptarea întreprinderilor care pun în aplicare un contract de performanță energetică pe termen lung de la obligația de a se supune unor audituri energetice sau de a stabili un sistem de gestionare a energiei, cu condiția ca respectivul contract de performanță energetică să acopere elementele necesare ale sistemului de gestionare a energiei și să respecte cerințele prevăzute în anexa XV. În plus, dispozițiile care vizează punerea în aplicare a recomandărilor formulate în urma auditurilor energetice și comunicarea datelor auditurilor energetice contribuie la dezvoltarea serviciilor energetice. Mai precis, articolul 11 alineatul (5) prevede cerința ca auditurile energetice să nu cuprindă clauze care să împiedice transferul rezultatelor auditului către orice furnizor calificat sau acreditat de servicii energetice, cu condiția să nu existe obiecții din partea clientului.

3. **DEFINIȚII FORMULATE ÎN DIRECTIVA (UE) 2023/1791**

Definițiile următorilor termeni, prevăzute la articolul 2 punctele 11, 29 și 33 din Directiva (UE) 2023/1791, prezintă cea mai mare relevanță pentru interpretarea articolului 29:

Serviciu energetic

„Serviciu energetic” înseamnă beneficiu fizic, utilitate sau bun obținut dintr-o combinație de energie cu o tehnologie sau acțiune eficientă din punct de vedere energetic care poate include activitățile de exploatare, întreținere și control necesare pentru prestarea serviciului, care este furnizat pe baza unui contract și care, în condiții normale, s-a dovedit că duce la o îmbunătățire a eficienței energetice sau la economii de energie primară, în condiții verificabile și măsurabile sau estimabile.

Furnizor de servicii energetice

„Furnizor de servicii energetice” înseamnă o persoană fizică sau juridică ce furnizează servicii energetice sau măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice către instalația sau sediul clientului final.

Contract de performanță energetică

„Contract de performanță energetică” înseamnă un acord contractual între beneficiarul și furnizorul unei măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice, verificată și monitorizată pe toată perioada contractului, prin care investițiile (lucrările, aprovizionarea sau serviciile) incluse în măsura respectivă sunt plătite proporțional cu un nivel al îmbunătățirii eficienței energetice convenit prin contract sau cu un alt criteriu convenit privind performanța energetică, cum ar fi economiile financiare.

Termenul „SSE” nu este definit la articolul 2; cu toate acestea, se fac trimiteri la termenul „SSE-uri” în mai multe dispoziții și considerente din Directiva (UE) 2023/1791, termenul „SSE” fiind înțeles ca o abreviere comună pentru societățile de servicii energetice. În considerentul 46 se susține o astfel de interpretare prin redarea termenului complet și prin includerea abrevierii sale între paranteze: „societăți de servicii energetice (SSE)”.

4. **OBLIGAȚII PREVĂZUTE LA ARTICOLUL 29**

Articolul 29 prevede obligația statelor membre de a pune în aplicare un anumit număr de măsuri de politică menite să sporească gradul de utilizare a serviciilor energetice de către consumatorii de energie din toate sectoarele.

Definiția serviciilor energetice din Directiva (UE) 2023/1791 este una cuprinzătoare, ea acoperind toate formele diferite de servicii energetice de pe piața europeană.

Dispozițiile de la articolul 29 pe care statele membre trebuie să le pună în aplicare sunt enumerate în tabelul 1.

Tabelul 1

Prezentare generală a dispozițiilor de la articolul 29 pe care statele membre trebuie să le pună în aplicare

	Scopul dispoziției		
Statele membre…	Stabilirea unui cadru favorabil pentru pieţele serviciilor energetice	Sporirea și îmbunătățirea gradului de utilizare a serviciilor energetice de către organismele publice	Eliminarea barierelor din calea accesului la serviciile energetice
...promovează/ acordă sprijin/furnizează informații cu privire la...	Contractele de servicii energetice care conțin clauze privind garanții de bună execuție [alineatul (1) litera (a)]. Instrumente financiare pentru susținerea proiectelor de servicii energetice [alineatul (1) litera (b)]. Lista furnizorilor de servicii energetice calificați și/sau certificați [alineatul (1) litera (c) și alineatul (3)]. Metodologii de măsurare și verificare și sisteme de asigurare a calității [alineatul (1) litera (d)]. Punctele de contact [alineatul (6) litera (a)].	Contracte-tip conforme cu Ghidul Eurostat [alineatul (5) litera (a)]. Bunele practici pentru contractele de performanță energetică [alineatul (5) litera (b)]. Baza de date privind proiectele de contracte de performanță energetică implementate sau în curs [alineatul (5) litera (c)].	Eliminarea barierelor de reglementare, precum și a celor de altă natură [alineatul (6) litera (b)].
…încurajează...	Dezvoltarea etichetelor de calitate [alineatul (2)].		
...asigură...	Instituirea de organisme consultative și de intermediari independenți de pe piață [alineatul (6) litera (c)].	Utilizarea contractelor de performanță energetică pentru renovarea clădirilor de mari dimensiuni, acolo unde este fezabil din punct de vedere tehnic și economic [alineatul (4)] Evaluări ale fezabilității utilizării de servicii energetice bazate pe performanță în cazul renovării clădirilor nerezidențiale [alineatul (4)]	Prevenirea activităților de obstrucționare ale distribuitorilor de energie, ale operatorilor de distribuție și ale societăților de vânzare cu amănuntul a energiei [alineatul (8)].
...pot...		Încuraja combinarea contractelor de performanță energetică cu servicii energetice extinse [alineatul (4)].	Institui un mecanism individual sau desemna un mediator pentru soluționarea alternativă eficientă a litigiilor [alineatul (7)].

4.1. **Obligații legate de stabilirea unui cadru favorabil pentru piețele de servicii energetice**

Cea mai mare parte a cerințelor de la articolul 29 se referă la măsuri de politică care au scopul de a îmbunătăți transparența pieței și de a facilita accesul potențialilor consumatori de energie la serviciile energetice, eliminând în același timp barierele din calea dezvoltării pieței serviciilor energetice ([2]). La alineatul (1) se subliniază faptul că îmbunătățirea accesului la informații privind piața este deosebit de important pentru întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri) în ceea ce privește obținerea de oferte de servicii energetice ([3]). În plus, articolul 29 alineatul (5) prevede măsuri suplimentare destinate în mod specific sectorului public (a se vedea punctul 4.2 din prezentele orientări).

4.1.1. *Măsuri eficace de informare și diseminare a informațiilor*

4.1.1.1. Cadrul juridic

Articolul 29 alineatele (1), (3) și (6) prevăd obligația statelor membre de a pune la dispoziția publicului prin intermediul unor site-uri web, orientări sau manuale specifice informații ușor accesibile referitoare la contractele de servicii energetice, instrumentele financiare, furnizorii de servicii energetice calificați sau certificați, metodologiile de măsurare și verificare, organismele consultative și etichetele de calitate.

4.1.1.2. Orientări

Pentru a îmbunătăți eficacitatea acestor dispoziții, ar putea fi prevăzute măsuri de politică suplimentare care să faciliteze accesul la aceste informații pentru grupurile-țintă, atunci când acestea decid efectiv cu privire la realizarea de investiții în economisirea de energie. Printre astfel de măsuri se numără, de exemplu:

— măsuri care corelează în mod direct **informațiile privind serviciile energetice cu auditurile energetice.** Astfel de informații ar putea fi incluse în modelul de raport de audit. În plus, ar fi util ca raportul de audit să conțină informații cu privire la furnizorii de servicii energetice calificați sau certificați și la serviciile de consiliere;

— în mod similar, schemele de sprijin public pentru efectuarea de audituri energetice în sectoarele care nu intră sub incidența obligației prevăzute la articolul 11 ar putea prevedea, ca o condiție de finanțare, furnizarea unor **informații obligatorii cu privire la opțiunea de servicii energetice**;

— în **sectorul clădirilor rezidențiale**, centrele de consiliere în domeniul energiei, cum ar fi ghișeele unice, ar putea integra din ce în ce mai mult în cadrul serviciilor lor de consiliere informații privind serviciile energetice.

4.1.2. *Servicii specifice de facilitare și consiliere*

4.1.2.1. Cadrul juridic

Spre deosebire de Directiva 2012/27/UE, articolul 29 alineatul (6) litera (c) din Directiva (UE) 2023/1791 întărește cerința ca statele membre să instituie și să promoveze organisme consultative și intermediari independenți de pe piață cu scopul de a stimula dezvoltarea piețelor de servicii energetice.

Organismele consultative și intermediarii independenți pot facilita utilizarea serviciilor energetice, de exemplu prin elaborarea unor modele de punere în aplicare sau prin furnizarea de asistență pentru pregătirea și desfășurarea procedurilor de achiziții publice ([4]).

([2]) Lista cu exemple de bariere poate fi consultată aici: https://doi.org/10.1016/j.enpol.2017.04.023.

([3]) Lipsa de transparență a pieței este considerată, în general, una dintre principalele bariere în calea dezvoltării serviciilor energetice în toate statele membre. În cadrul unui sondaj realizat în 2019 ca parte a proiectului QualitEE al UE, 55 % dintre respondenți au menționat complexitatea conceptului, precum și lipsa de informații ca fiind principalele bariere care îi împiedică pe clienți să utilizeze contractele de performanță energetică. Rezultatele sunt similare și în cazul pieței aprovizionării cu energie, 52 % dintre respondenți considerând că lipsa de informații este principala barieră în calea consolidării pieței [*QualitEE-Project, Driving Investment in Energy Efficiency Services Through Quality Assurance* (Proiectul QualitEE, Stimularea investițiilor în servicii de eficiență energetică prin asigurarea calității), Raport final, decembrie 2020]. Sondajul include rezultate din următoarele țări: Austria, Belgia, Bulgaria, Republica Cehă, Franța, Germania, Grecia, Italia, Letonia, Țările de Jos, Portugalia, Slovacia, Slovenia, Spania și Regatul Unit.

([4]) Bleyl J. W. et al., 2014a: *ESCo Project and Market Development*: *A Role for „Facilitators" to Play, Including national perspectives of Task 16 experts, IEA DSM Task 16* (Proiectul ESCo și dezvoltarea pieței: un rol pe care îl au de jucat „facilitatorii", inclusiv perspectivele naționale ale experților responsabili pentru sarcina 16, Sarcina 16 din acordul privind DSM al AIE).

Cerința prevăzută la articolul 29 alineatul (6) litera (c) se bazează pe observația confirmată de cel mai recent raport al JRC ([5]) potrivit căreia statele membre sau segmentele de piață în care serviciile de facilitare sunt bine stabilite și ușor accesibile demonstrează o mai bună dezvoltare a piețelor de servicii energetice ([6]).

4.1.2.2. Orientări

În continuare sunt prezentate exemple de modalități în care statele membre ar putea îndeplini cerința privind instituirea și promovarea organismelor consultative și a intermediarilor independenți de pe piață:

— crearea de platforme de consiliere în materie de servicii energetice prin extinderea **sarcinilor agențiilor sau ghișeelor unice pentru energie existente** ([7]);

— **acordarea de granturi de asistență pentru dezvoltarea de proiecte pentru servicii intermediare** care să sprijine dezvoltarea unor proiecte specifice de servicii energetice, inclusiv pentru elaborarea documentelor de achiziție, supravegherea procedurii de atribuire sau monitorizarea punerii în aplicare a proiectelor ([8]), în conformitate cu normele aplicabile privind ajutoarele de stat;

— **instituirea unor programe de consiliere specifice pentru sectorul public:** aceste programe pot fi foarte eficiente, în special pentru administrațiile municipale, în cazul cărora numeroși factori de decizie nu dispun de suficiente cunoștințe cu privire la dezvoltarea și punerea în aplicare a proiectelor de servicii energetice. De asemenea, majoritatea administrațiilor regionale și centrale au mare nevoie de recomandări specifice privind aplicarea practică a serviciilor energetice ([9]).

4.1.3. *Calificare, asigurarea calității și certificare*

4.1.3.1. Cadrul juridic

Articolul 29 alineatul (2) prevede că statele membre trebuie să încurajeze dezvoltarea etichetelor de calitate, pe baza standardelor europene sau internaționale, acolo unde este relevant ([10]).

În plus, în temeiul articolului 29 alineatul (3), statele membre trebuie să disemineze informații privind furnizorii de servicii energetice calificați, punând la dispoziția publicului și actualizând periodic o listă a furnizorilor de servicii energetice disponibili, inclusiv a calificărilor sau certificărilor acestora, în conformitate cu articolul 28 din Directiva (UE) 2023/1791. Ca alternativă, statele membre pot pune la dispoziție o interfață cu ajutorul căreia furnizorii de servicii energetice să poată furniza ei înșiși informațiile respective.

([5]) https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC133984.

([6]) Importanța accesului simplificat la servicii de facilitare pentru dezvoltarea piețelor de servicii energetice este confirmată de experiența mai multor țări din UE (de exemplu, Austria, Republica Cehă, Germania, Slovenia și Spania). În prezent, agențiile regionale, locale și naționale pentru energie sunt cele care acționează ca facilitatori, alături de organismele consultative mai mici în materie de eficiență energetică, de societățile de audit energetic sau de anumiți consilieri juridici, care oferă o parte din serviciile lor în cooperare cu consultanți cu experiență în domeniul serviciilor energetice.

([7]) Pentru mai multe informații, a se vedea: https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC124675.

([8]) Programul ELENA a demonstrat că granturile de asistență tehnică pentru serviciile de facilitare reprezintă un mijloc bun pentru depășirea barierelor din calea dezvoltării proiectelor, care sunt deosebit de importante în etapa premergătoare investițiilor. Prin urmare, se recomandă reproducerea de către statele membre a abordării programului ELENA. O orientare detaliată referitoare la instrumentele de finanțare și la asistența tehnică care trebuie asigurate de statele membre este inclusă în Recomandarea privind articolul 30 (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:32023H01553).

([9]) și (5) privind rolul organismelor publice în ceea ce privește stimularea piețelor de servicii energetice din statele membre.

([10]) Cele mai relevante standarde cu privire la asigurarea calității serviciilor energetice și calificarea furnizorilor de servicii energetice sunt următoarele: EN 17669:2022 (Contracte de performanță energetică. Cerințe minime); IPMVP (Protocolul internațional privind măsurarea și verificarea performanței) și ISO 50046 (măsurarea și verificarea economiilor de energie); EN 16247-1 și ISO 50002 (standarde de calitate pentru auditurile energetice).

Aceste dispoziții abordează bariera observată a lipsei de încredere în eficacitatea serviciilor energetice ([11]). Numeroși consumatori de energie încă nu au încredere în promisiunile serviciilor energetice, dar, în același timp, nu doresc sau nu au capacitatea de a pune în aplicare prin investiții proprii măsuri de eficiență energetică fezabile din punct de vedere economic.

4.1.3.2. Orientări

Deși cerințele de la articolul 29 alineatele (2) și (3) au fost prevăzute anterior la articolul 18 din Directiva 2012/27/UE, nu există aproape nicio etichetă de calitate pentru serviciile energetice. În plus, acolo unde există deja etichete de calitate, nivelul de cunoștințe cu privire la acestea în rândul consumatorilor și al furnizorilor de energie este scăzut ([12]).

Pentru a asigura dezvoltarea și utilizarea cu succes a etichetelor de calitate pe piață, statele membre ar putea lua în considerare punerea în aplicare a unei serii de măsuri care să conțină în special următoarele elemente:

— **crearea unei platforme naționale** în cadrul căreia toate grupurile relevante de părți interesate să poată colabora în vederea instituirii unui sistem național de asigurare a calității sau a unei „etichete de calitate” la nivel național pentru serviciile energetice. Întrucât, în multe state membre, furnizorii de servicii energetice nu sunt suficient de pregătiți și de organizați pentru a dezvolta ei înșiși sisteme eficace de asigurare a calității serviciilor energetice, autoritățile publice ar trebui să ia în considerare asumarea rolului de lider, de exemplu prin intermediul agențiilor pentru energie. Indiferent dacă sunt instituite chiar de sector sau create de autoritățile publice pentru a asigura fiabilitatea și încrederea în piață, sistemele ar trebui, în orice caz, să fie verificate, recunoscute și promovate de autoritățile competente;

— acordarea de sprijin pentru elaborarea unor **criterii tehnice de calitate pentru serviciilor energetice**. Deși există o interpretare comună în rândul experților cu privire la principalele elemente care definesc calitatea în cazul proiectelor de servicii energetice, în mod evident, nu toate aceste elemente prezintă aceeași importanță pentru fiecare segment de piață din toate statele membre. Prin urmare, fiecare stat membru ar putea defini un set de criterii de calitate pentru serviciile energetice, cu implicarea tuturor părților interesate relevante de pe piață și cu trimiteri la standardele europene sau internaționale aplicabile, cum ar fi EN 17669:2022 (Contracte de performanță energetică. Cerințe minime); IPMVP (Protocolul internațional privind măsurarea și verificarea performanței) și ISO 50046 (măsurarea și verificarea economiilor de energie). Statele membre ar putea coopera și obține sprijin în cadrul proiectelor specifice finanțate de UE pentru a face schimb de bune practici și pentru a defini criterii comune de calitate ([13]). Criteriile de calitate contribuie la construirea relației dintre furnizorul de servicii energetice și consumatorul de energie, reducând astfel costul tranzacțiilor și riscul ca proiectele să nu se realizeze;

— **îmbunătățirea calității serviciilor.** În principiu, o etichetă de calitate poate avea ca obiect fie servicii energetice, fie furnizori de servicii energetice. Capacitatea tehnică a furnizorului de servicii energetice poate fi demonstrată printr-un număr suficient de proiecte de referință de înaltă calitate, evaluate pe baza criteriilor tehnice de calitate definite. Cu toate acestea, este important ca sistemele naționale de etichetare să nu creeze o barieră în calea intrării pe piață pentru prestatorii de servicii din alte state membre. Din acest motiv, în cazul în care o etichetă de calitate devine o condiție pentru furnizarea unui serviciu, etichetele emise într-un alt stat membru ar trebui recunoscute, după caz, în conformitate cu dreptul aplicabil al Uniunii referitor la servicii, dacă se bazează pe criterii de calitate echivalente sau comune, inclusiv pe cele care decurg din standardele europene enumerate la litera (b);

([11]) Un sondaj realizat în 2019 în cadrul proiectului QualitEE indică faptul că 55 % dintre părțile interesate consideră că lipsa de încredere în industria furnizoare de servicii de eficiență energetică reprezintă o barieră importantă în calea aplicării practice a contractelor de performanță energetică. Potrivit aceluiași sondaj, majoritatea respondenților consideră că mai multe informații și o calitate mai bună a serviciilor ar putea spori încrederea clienților și, în consecință, ar duce la creșterea cererii. Toate părțile interesate intervievate au susținut ideea de a dezvolta și de a implementa sisteme de asigurare a calității pentru a depăși aparenta lipsă de încredere în prestatorii de servicii, combinată cu o cerere scăzută din partea clienților. (*QualitEE-Project, Driving Investment in Energy Efficiency Services Through Quality Assurance*, Raport final, decembrie 2020.) Sondajul include rezultate din următoarele țări: Austria, Belgia, Bulgaria, Republica Cehă, Franța, Germania, Grecia, Italia, Letonia, Țările de Jos, Portugalia, Slovacia, Slovenia, Spania și Regatul Unit.

([12]) Experiența empirică în ceea ce privește impactul etichetelor de calitate asupra piețelor de servicii energetice este extrem de redusă. O prezentare generală a încercărilor din diferite țări de a introduce etichete de calitate fie pentru serviciile energetice, fie pentru furnizorii de servicii energetice poate fi găsită în rapoartele de țară ale proiectului QualitEE: https://qualitee.eu/publications/business-cases-for-national-quality-assurance-schemes-for-energy-efficiency-services/.

([13]) O sursă de inspirație pentru elaborarea unor criterii de calitate pentru serviciile energetice ar putea fi amplele lucrări pregătitoare conexe care au fost deja elaborate în cadrul mai multor proiecte ale UE, cum ar fi proiectul QualitEE, *Guidelines for European Technical Quality Criteria for Energy Efficiency Services* (Orientări privind criteriile tehnice europene de calitate pentru serviciile de eficiență energetică), martie 2020, https://qualitee.eu/publications/guidelines-of-european-quality-criteria/.

— **acordarea de sprijin pentru un proces de asigurare a calității, eficient din punctul de vedere al costurilor:** pe pieţele mai puţin mature, costurile aferente unui proces de asigurare a calităţii pot constitui o barieră pentru participanţii de pe piaţă. Prin urmare, se recomandă ca unele dintre aceste costuri să fie suportate din fonduri publice, în conformitate cu normele aplicabile privind ajutoarele de stat, sau ca o instituţie publică să fie responsabilă pentru asigurarea calităţii;

— furnizarea de sprijin public pentru introducerea pe piaţă a sistemului de asigurare a calităţii, prin intermediul următorului set de măsuri:

(i) desfăşurarea de activităţi de sensibilizare combinate cu activităţile de diseminare a informaţiilor impuse în temeiul articolului 29 alineatul (1);

(ii) utilizarea unor criterii de calitate pentru furnizorii de servicii energetice în cadrul schemelor de subvenţii publice;

(iii) aplicarea unor sisteme de asigurare a calităţii în cadrul procedurilor de achiziţii publice şi organizarea de cursuri de formare pentru organismele publice cu privire la modul de integrare a criteriilor tehnice de calitate în caietul de sarcini al achiziţiilor publice, inclusiv în contextul punerii în aplicare a articolului 29 alineatele (4) şi (5), astfel cum se descrie la punctul 4.2 din prezentele orientări.

4.2. Obligaţii legate de sporirea gradului de utilizare şi îmbunătăţirea utilizării serviciilor energetice de către organismele publice

4.2.1. *Cadrul juridic*

În temeiul articolului 29 alineatul (4), statele membre trebuie să promoveze şi să asigure, acolo unde este fezabil din punct de vedere tehnic şi economic, utilizarea contractelor de performanţă energetică sau a altor servicii energetice bazate pe performanţă pentru renovarea clădirilor de mari dimensiuni (peste 750 m^2) care sunt deţinute de organisme publice ([14]). Prin urmare, statele membre trebuie să se asigure că organismele publice evaluează fezabilitatea serviciilor energetice bazate pe performanţă pentru proiectele preconizate de renovare a clădirilor nerezidenţiale. În plus, statele membre pot încuraja organismele publice să combine contractele de performanţă energetică cu servicii energetice extinse, inclusiv răspunsul la cerere şi stocarea.

De asemenea, articolul 29 alineatul (5), al cărui conţinut a fost deja inclus în Directiva 2012/27/UE, prevede obligaţia statelor membre de a acorda sprijin sectorului public în ceea ce priveşte solicitarea de oferte de servicii energetice prin furnizarea de contracte-tip conforme cu Ghidul Eurostat ([15]) şi prin schimbul de informaţii cu privire la proiectele de servicii energetice implementate sau în curs din sectorul public.

4.2.2. *Evaluarea fezabilităţii utilizării serviciilor energetice bazate pe performanţă*

Punerea în aplicare a articolului 29 alineatul (4) va contribui la realizarea obiectivului organismelor publice de reducere a consumului final de energie prevăzut la articolul 5 şi la îndeplinirea obligaţiei de renovare a clădirilor organismelor publice pentru a atinge nivelul de consum de energie aproape egal cu zero, prevăzută la articolul 6 din Directiva (UE) 2023/1791. Totuşi, în acest scop, va fi necesară o extindere a eforturilor de la activitatea economică curentă la domeniul în care experienţa dobândită în ceea ce priveşte utilizarea modelului SSE (renovare aprofundată, tipul de lucrări de anvelopare a clădirilor) este mai redusă. Prin urmare, dispoziţiile articolului 29, dacă sunt aplicate în mod eficace în practică, ar trebui să faciliteze această dezvoltare a întreprinderilor mai riscantă şi mai complexă. Acolo unde este fezabil din punct de vedere tehnic şi economic, serviciile energetice bazate pe performanţă, cum ar fi contractele de performanţă energetică, ar trebui utilizate pentru a se realiza renovări la nivelul întregului parc de clădiri publice. Studiul de fezabilitate prevăzut la articolul 29 alineatul (4) pentru clădirile nerezidenţiale ar fi instrumentul preferat pentru selectarea cazurilor viabile dintre cazurile neviabile. Efectuarea unei evaluări obligatorii a fezabilităţii utilizării contractelor de performanţă energetică în cazul clădirilor nerezidenţiale este justificată de faptul că astfel de clădiri sunt predominante în cadrul parcului imobiliar deţinut de organismele publice, în timp ce posibilitatea excluderii locuinţelor sociale de sub incidenţa obligaţiei de renovare prevăzută la articolul 6 ar conduce la neaplicarea în fapt a evaluării obligatorii în cazul locuinţelor sociale publice.

([14]) O descriere detaliată a termenului „organisme publice” este inclusă în Nota orientativă privind articolul 5.

([15]) Nota de orientare a Eurostat, *The recording of energy performance contracts in government accounts* (Înregistrarea contractelor de performanţă energetică în conturile publice): https://ec.europa.eu/eurostat/documents/1015035/7959867/Eurostat-Guidance-Note-Recording-Energy-Perform-Contracts-Gov-Accounts.pdf/.

4.2.3. *Orientări*

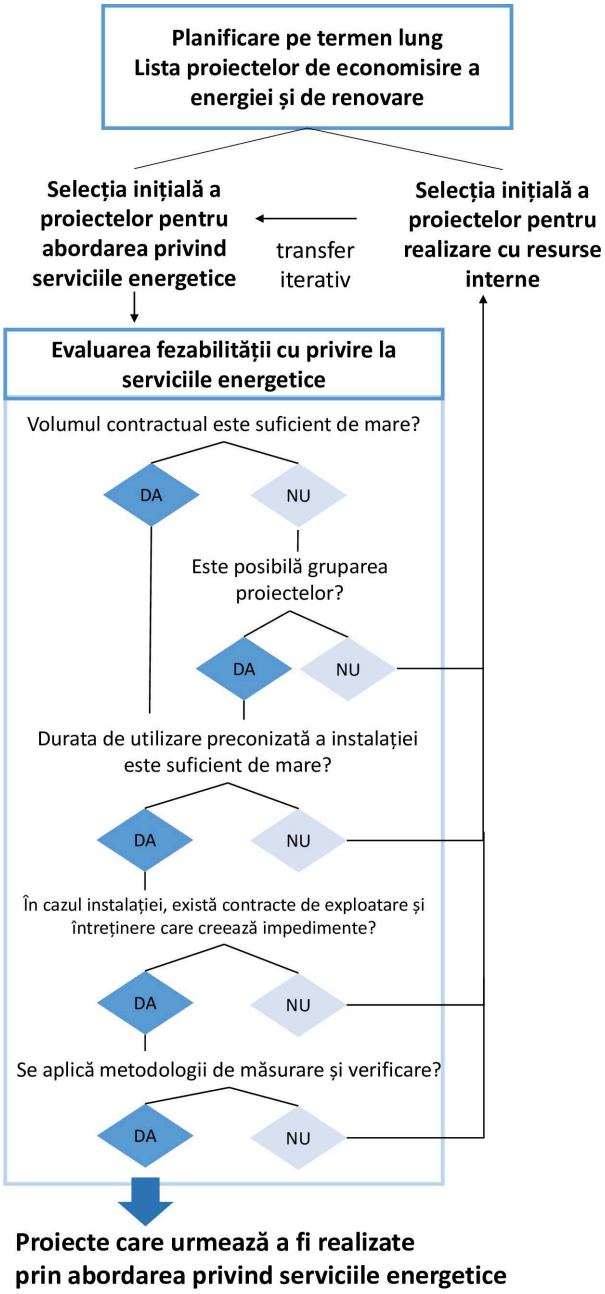
Evaluarea fezabilității pentru serviciile energetice bazate pe performanță ar putea fi inclusă în instrumentele de planificare pe termen lung, cum ar fi planurile de decarbonizare sau cele privind energia durabilă, care trebuie elaborate de autoritățile regionale și locale în conformitate cu articolul 5 alineatul (6) din Directiva (UE) 2023/1791. Aceste planuri ar trebui să includă o analiză a portofoliului și o foaie de parcurs privind renovările parcului de clădiri publice, care să acopere nu numai investiții în renovări profunde, ci și investițiile în reparații și îmbunătățiri continue, necesare pentru clădirile individuale. Domeniul de aplicare al foii de parcurs privind renovările ar trebui, desigur, să vizeze realizarea obiectivelor de politică în ceea ce privește economiile de energie [articolul 5 din Directiva (UE) 2023/1791], rata renovărilor [articolul 6 din Directiva (UE) 2023/1791] și reducerea emisiilor. Toate acestea ar trebui, de asemenea, să fie incluse în planurile naționale de renovare a clădirilor, astfel cum se prevede la articolul 3 și în anexa II la Directiva (UE) 2024/1275 a Parlamentului European și a Consiliului ([16]).

Figura 1 prezintă modul în care o foaie de parcurs privind renovările ar putea servi drept bază pentru evaluarea fezabilității serviciilor energetice bazate pe performanță. Într-o primă etapă, organismul public ar putea să recurgă la realizarea renovărilor cu resurse interne prin intermediul unui contract obișnuit de servicii și lucrări, ceea ce implică deținerea de resurse financiare și umane interne suficiente. Cu toate acestea, numeroase organisme publice se confruntă cu un deficit de resurse umane, cu blocaje de natură organizatorică și constrângeri de natură financiară, care, în general, le îngreunează (sau chiar le fac imposibilă) punerea în aplicare a întregii liste de proiecte de renovare cu propriile resurse. În acest context, resursele de personal nu sunt doar experții din cadrul departamentului de planificare, ci și experți pentru exploatarea și întreținerea clădirilor la un nivel optim în vederea realizării în practică a economiilor de energie preconizate.

([16]) Directiva (UE) 2024/1275 a Parlamentului European și a Consiliului din 24 aprilie 2024 privind performanța energetică a clădirilor (JO L, 2024/1275, 8.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1275/oj).

Figura 1

Evaluarea fezabilității pentru proiectele de servicii energetice bazate pe performanță conform planificării pe termen lung a renovărilor



Pentru evaluarea fezabilității contractelor de performanță energetică ar trebui luate în considerare următoarele aspecte:

— caracteristicile clădirii și, în special, consumul său de energie (și nivelurile de emisii de GES în cazul în care contractul de performanță energetică ar trebui să le acopere) și condițiile de aprovizionare cu energie (cum ar fi contractul de achiziție de energie electrică, dacă este cazul). Potențialele economii de energie ar trebui să fie suficiente pentru asigurarea viabilității contractului din punct de vedere economic și pentru a justifica investițiile;

— caracteristicile unei renovări (obiective, nevoi, constrângeri bugetare, calendar) și, în special, în cazul în care renovarea preconizată nu implică inițial măsuri de economisire a energiei (de exemplu, revopsirea fațadei), având în vedere că astfel de renovări reprezintă o oportunitate de a îmbunătăți performanța energetică a unei clădiri (de exemplu, îmbunătățirea izolației);

— desemnarea părții relevante (externe sau interne) pentru efectuarea evaluării fezabilității.

În general, sunt rare situațiile în care utilizarea contractelor de performanță energetică ar fi complet exclusă, acestea fiind cauzate în principal de bariere procedurale, de exemplu, în cadrul procedurilor de licitație [cu toate acestea, conform articolului 29 alineatul (6) litera (b) din Directiva (UE) 2023/1791, astfel de bariere ar trebui eliminate treptat] sau de o piață care nu este suficient de matură, ceea ce conduce la o procedură de licitație sau o cerere de oferte de proiecte care nu se materializează din cauza lipsei de pe piață a furnizorilor care să presteze servicii în temeiul unor contracte de performanță energetică. Cu toate acestea, complexitatea proiectului și o perioadă lungă de rambursare (de exemplu, în cazul renovării aprofundate a clădirilor pentru a atinge nivelul de consum de energie aproape egal cu zero) pot constitui, de asemenea, o barieră în calea utilizării contractelor de performanță energetică.

Caietele de sarcini care nu conțin informații suficiente pentru a le permite ofertanților să depună oferte au fost frecvent menționate de către participanții de pe piață printre elementele care îi descurajează pe furnizorii ce prestează servicii în temeiul unor contracte de performanță energetică să participe la procedurile de licitație. Într-adevăr, elaborarea unui contract de performanță energetică necesită o analiză aprofundată a clădirii în cauză și a consumului său de energie. Prin urmare, ar fi nevoie de timp suficient și de un număr suficient de experți pentru pregătirea documentelor de achiziție, de recurgerea la experți externi sau de achiziții în comun (de exemplu, utilizarea organismelor centrale de achiziție), dacă este necesar.

Chiar dacă nu există criterii tehnice sau economice stricte de excludere pentru utilizarea contractelor de performanță energetică pentru renovarea clădirilor publice, evaluarea fezabilității ar putea include în special următoarele întrebări orientative:

— **proiectul de renovare este suficient de amplu?** Serviciile energetice bazate pe performanță implică o anumită valoare contractuală minimă sau economii mari de energie, în termeni absoluți, astfel încât economiile de costuri să poată acoperi toate costurile, inclusiv costurile tranzacțiilor ([17]), deoarece furnizorii de servicii energetice trebuie să acopere din veniturile preconizate nu numai costurile proiectelor, ci și costurile aferente procedurilor de licitație și alte costuri de tranzacție;

— **este posibilă gruparea proiectelor de renovare evaluate inițial ca fiind de o anvergură prea mică?** În cazul în care ar fi grupate, renovările individuale de mică anvergură ar putea deveni atractive pentru proiectele de servicii energetice bazate pe performanță. În general, gruparea proiectelor este mai ușoară atunci când clădirile sau instalațiile deținute de același proprietar sunt situate în imediata vecinătate, iar structura de utilizare este similară (de exemplu, școli);

— **se preconizează că respectiva clădire sau instalație va fi utilizată de către organismul public pe întreaga durată prevăzută de execuție a contractului?** Un contract de performanță energetică reprezintă un serviciu prestat pe parcursul mai multor ani ([18]) de către furnizorul de servicii energetice pentru una sau mai multe clădiri sau instalații, iar rezilierea prematură a contractului constituie de cele mai multe ori un dezavantaj pentru client;

— **există un contract de exploatare și întreținere a clădirii care ar putea crea impedimente?** În cazul contractelor de performanță energetică, exploatarea și întreținerea sistemelor clădirilor sunt incluse, de obicei, în pachetul de servicii și se numără printre responsabilitățile furnizorilor de servicii energetice. În cazul în care există un contract de exploatare și întreținere pe termen lung, încheiat cu un alt furnizor de servicii, care nu poate fi reziliat, experiența a arătat că definirea unor limite clare între cei doi furnizori de servicii este extrem de dificilă, ceea ce poate complica și mai mult punerea în aplicare a proiectului de servicii energetice;

([17]) Nu există o valoare contractuală minimă exactă pentru serviciile energetice bazate pe performanță. În special pentru contractele de performanță energetică, uneori se raportează un interval minim cuprins între 300 000 EUR și 500 000 EUR. Valoarea contractuală reprezintă suma totală a remunerațiilor plătite furnizorului de servicii energetice pe întreaga perioadă contractuală și, prin urmare, depinde de cuantumul plății anuale, pe de o parte, și de durata contractului, pe de altă parte. Într-o anumită măsură, valoarea minimă a contractului poate rezulta din cuantumul total al facturii la energie a clientului, în care apar în mod repetat sume cuprinse între cel puțin 200 000 EUR și 300 000 EUR.

([18]) Termenele contractuale obișnuite variază între 7 ani și 15 ani. Cu toate acestea, în cazuri individuale, au fost deja implementate proiecte cu termene contractuale semnificativ mai lungi, de până la 30 de ani, în special în cazul proiectelor de renovare aprofundată.

— **sunt disponibile metodologii de măsurare și verificare și ar putea fi acestea aplicate la costuri rezonabile?** Serviciile energetice bazate pe performanță necesită eforturi considerabile pentru măsurarea sau evaluarea performanței ([19]) cu ajutorul unor metodologii de măsurare și verificare, având în vedere că remunerația depinde de performanța măsurată. Costul aferent măsurării și verificării ar trebui să fie într-o măsură rezonabilă proporțional cu economiile de costuri care pot fi realizate sau cu alte venituri ale proiectului ([20]).

Pe lângă întrebările legate de fezabilitate menționate mai sus la literele (a)-(e), care, în majoritatea cazurilor, sunt esențiale pentru punerea în aplicare a unui serviciu energetic bazat pe performanță, există și alți câțiva **factori restrictivi**. Acești factori nu împiedică în mod fundamental realizarea unui proiect de servicii energetice bazate pe performanță, însă trebuie luați în considerare. Ei nu ar trebui utilizați drept criterii de excludere în cadrul evaluării fezabilității, dar pot fi aplicați ca parametri suplimentari în scopul unei evaluări realiste a situației generale. Cei mai importanți factori restrictivi sunt următorii:

— **renovarea aprofundată:** până în prezent, numai în cadrul câtorva proiecte au fost efectuate renovări aprofundate ca parte a unui serviciu energetic bazat pe performanță. Această situație poate fi explicată prin faptul că, în general, costurile mai mari ale investițiilor necesită perioade contractuale de peste 15 ani. În plus, proiectele de renovare aprofundată sunt adesea combinate cu subvenții pentru investiții, iar accesul la aceste subvenții poate fi mai complicat în cazul proiectelor de servicii energetice bazate pe performanță decât în cazul proiectelor realizate cu resurse interne ([21]). Pentru a depăși această barieră, mecanismele de finanțare care permit combinarea subvențiilor de la bugetul de stat cu finanțarea privată ar putea fi o opțiune interesantă, în special pentru a acoperi riscul suplimentar al contractului de garanție de bună execuție pe termen lung pe care este posibil ca sectorul privat să nu fie dispus să îl acopere. Finanțarea în cadrul politicii de coeziune poate combina granturi și instrumente financiare pentru a sprijini utilizarea contractelor de performanță energetică pentru renovarea aprofundată. Fișa informativă fi-compass privind proiectele de eficiență energetică puse în aplicare în Polonia prin intermediul unor contracte de performanță energetică, cu sprijin în cadrul instrumentelor financiare finanțate de FEDR ([22]) poate fi aplicată în mare măsură și în cazul altor state membre și este relevantă pentru diferite tipuri de clădiri, inclusiv pentru clădirile publice, utilizate în scopuri comerciale sau pentru clădirile rezidențiale cu mai multe apartamente;

— **conformitatea cu Nota orientativă a Eurostat** ([23])**:** în cazul în care un proiect de servicii energetice bazate pe performanță nu îndeplinește cerințele din Nota orientativă a Eurostat privind înregistrarea contractelor de performanță energetică în conturile publice, proiectul poate fi în continuare adecvat, însă se pierde avantajul faptului că investiția nu se adaugă sau nu se adaugă în întregime la datoria publică și la deficitul public ([24]).

În ansamblu, evaluarea fezabilității ar trebui să servească la selectarea cazurilor în care condițiile tehnice inițiale sau cadrul instituțional fac ca punerea în aplicare a unui proiect de servicii energetice bazate pe performanță să fie dezavantajoasă din punct de vedere economic. Proiectele de renovare care nu trec de evaluarea fezabilității ar trebui să fie realizate cu resurse interne, și anume prin utilizarea unei proceduri obișnuite de atribuire a unui contract de lucrări de construcții sau a unor lucrări de renovare. În schimb, proiectele care inițial au fost concepute pentru a fi realizate cu resurse interne pot fi redistribuite pentru a fi realizate prin utilizarea de servicii energetice bazate pe performanță. Pentru proiectele de renovare care trec de evaluarea fezabilității – și anume proiectele care au o anvergură suficient de mare, fie de sine stătătoare, fie incluse într-un pachet de proiecte, au perioade de utilizare preconizate suficient de mari, fără a afecta contractele de exploatare și întreținere în curs și pentru care se pot aplica metode de măsurare și verificare bine stabilite – organismul

([19]) În cazul contractelor de performanță energetică, cel mai important criteriu de performanță este economia de energie realizată.

([20]) Există numeroase exemple de situații în care metodologiile de măsurare și verificare disponibile pot fi dificil de aplicat sau foarte costisitoare în comparație cu valoarea contractuală totală, cum ar fi proiectele de renovări foarte complexe (de exemplu, spitale) sau proiectele în cazul cărora scopul utilizării ulterior renovării diferă mult de cel anterior renovării. Cu toate acestea, nu există o regulă generală pentru această evaluare, astfel încât ar trebui efectuată o evaluare de la caz la caz de către un expert calificat.

([21]) Cu toate acestea, există numeroase exemple de situații în care serviciile energetice bazate pe performanță au fost aplicate pentru renovarea aprofundată, fiind utilizate în unele cazuri și subvențiile pentru investiții (a se vedea proiectul REFINE-, Raport final, iunie 2023, p. 29 și următoarele, https://refineproject.eu/refine-publications/).

([22]) *Implementing Energy Efficiency projects via Energy Performance Contracting with support from ERDF financial instruments in Poland,* https://www.fi-compass.eu/sites/default/files/publications/EPC_ERDF_Factsheet_RTW.pdf/.

([23]) Nota de orientare a Eurostat, http://ec.europa.eu/eurostat/documents/1015035/7959867/Eurostat-Guidance-Note-Recording-Energy-Perform-Contracts-Gov-Accounts.pdf/.

([24]) Relevanța Notei orientative a Eurostat este prezentată în detaliu la punctul 4.2.3, unde sunt menționate și la cele mai importante surse.

public ar trebui să pregătească un proiect adecvat de servicii energetice și să îl achiziționeze în conformitate cu normele aplicabile privind achizițiile publice ([25]). Dacă în cadrul procedurii de achiziții nu sunt primite oferte satisfăcătoare din partea furnizorilor de servicii energetice, este posibil ca serviciul energetic să nu fie fezabil din punct de vedere tehnic și economic. Cu toate acestea, motivul pentru care nu au fost primite oferte satisfăcătoare ar putea fi, de asemenea, faptul că domeniul de aplicare al proiectului de servicii energetice a fost conceput în mod necorespunzător sau că potențialii furnizori de servicii energetice nu dispuneau de capacități suficiente în regiunea respectivă sau la un moment dat. Pentru a atenua acest risc, statele membre trebuie să propună contracte-tip în temeiul articolului 29 alineatul (5) litera (a) și li se recomandă să adapteze procedurile de achiziții pentru a spori gradul de succes al procedurilor de licitație.

4.3. **Contracte-tip pentru contractele de performanță energetică**

4.3.1. *Cadrul juridic*

Articolul 29 alineatul (5) litera (a) prevede obligația statelor membre de a furniza contracte-tip pentru contractele de performanță energetică în sectorul public. Pe lângă standardele relevante și orientările disponibile privind licitațiile, contractele-tip trebuie să țină seama, în special, de Nota orientativă a Eurostat privind înregistrarea contractelor de performanță energetică în conturile publice ([26]).

4.3.2. *Orientări*

Nota de orientare a Eurostat privind înregistrarea contractelor de performanță energetică în conturile publice explică modul în care normele Sistemului european de conturi naționale și regionale (SEC 2010 ([27])) ar trebui să se aplice contractelor de performanță energetică. Nota oferă autorităților publice posibilitatea de a realiza investiții în domeniul eficienței energetice utilizând tehnologie, know-how și finanțare din sectorul privat, fără un impact negativ asupra conturilor publice. În acest scop, nota enumeră condițiile în care contractele de performanță energetică pot fi înregistrate în afara bilanțurilor administrațiilor publice. Cele mai importante condiții sunt următoarele:

— furnizorul de servicii energetice ar trebui să suporte majoritatea riscurilor și să primească recompense legate de utilizarea activelor care fac obiectul contractului de performanță energetică și, în special, riscurile legate de performanță, întreținere și renovare, astfel încât să se considere că proprietatea economică asupra activelor-suport rămâne în proprietatea furnizorului de servicii energetice;

— numai investițiile de capital care conduc la economii de energie și, într-o măsură limitată, la producția de energie din surse regenerabile sunt eligibile pentru a fi înregistrate în afara bilanțurilor administrațiilor publice;

— investiția de capital ar trebui să fie compensată integral prin economii strict legate de îmbunătățirea eficienței energetice, în timp ce alte economii (de exemplu, economiile de costuri cu personalul) nu ar trebui luate în considerare.

În general, Nota de orientare a Eurostat are un impact pozitiv asupra actualizării contractelor de performanță energetică în sectorul public, deoarece permite înregistrarea extrabilanțieră în conturile publice a unor proiecte ale SEE-urilor. Cu toate acestea, unele condiții enumerate mai sus pot limita posibilitatea de a înregistra investiții publice în afara bilanțurilor administrației publice. În special pentru proiectele de renovare aprofundată, condițiile sunt dificil de îndeplinit din cauza duratei destul de lungi de execuție a contractului de performanță energetică impuse. Finanțarea din programele și investițiile europene, cum ar fi FEDR sau MRR, poate fi dedusă din investițiile de capital atunci când acestea sunt calculate în raport cu economiile. Elaborarea unor contracte-tip pentru utilizarea contractelor de performanță energetică în sectorul public, care să asigure respectarea orientărilor Eurostat, ar putea contribui la depășirea acestei bariere.

Atunci când elaborează și furnizează contracte-tip conforme cu Nota orientativă a Eurostat, se recomandă ca statele membre să acorde o atenție deosebită următoarelor aspecte, astfel cum se prevede în Ghidul Eurostat-BEI ([28]):

([25]) Orientări pentru achizițiile publice de proiecte de servicii energetice au fost elaborate în cadrul unei serii de proiecte ale UE, de exemplu, proiectul QualitEE, *Procurement handbook for energy efficiency services* (Manual de achiziții publice pentru serviciile de eficiență energetică), noiembrie 2019: https://qualitee.eu/publications/procurement-handbook-for-energy-efficiency-services/.

([26]) Nota de orientare a Eurostat, http://ec.europa.eu/eurostat/documents/1015035/7959867/Eurostat-Guidance-Note-Recording-Energy-Perform-Contracts-Gov-Accounts.pdf/.

([27]) Sistemul european de conturi - SEC 2010: https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-manuals-and-guidelines/-/ks-02-13-269.

([28]) Platforma europeană de consiliere în materie de investiții (în colaborare cu Eurostat), Ghidul privind tratamentul statistic al contractelor de performanță energetică, mai 2018.

— **institutele naționale de statistică** ar trebui să fie direct implicate în elaborarea de contracte-tip, deoarece acestea sunt responsabile de raportarea conturilor publice către Eurostat. Este important ca responsabilii din cadrul institutelor naționale de statistică să fie bine informați cu privire la principalele caracteristici și aplicații practice ale contractelor de performanță energetică și ale altor servicii energetice bazate pe performanță;

— contractul-tip ar trebui **să utilizeze în mod optim flexibilitatea oferită de Nota orientativă a Eurostat**, pentru a permite aplicarea sa în practică la o scară cât mai largă posibil. Ar trebui abordate, în special, următoarele aspecte: elaborarea unor condiții contractuale pentru întreținere și reparații, prin care riscul de investiție să fie transferat către furnizorul de servicii energetice, dar care să nu afecteze în mod nejustificat viabilitatea economică a proiectului prin impunerea unor costuri suplimentare; asigurarea unor durate lungi de execuție a contractelor în scopul refinanțării renovărilor aprofundate din economiile de energie; posibilitatea combinării proiectului de servicii energetice cu subvenții de la bugetul de stat, de exemplu sub formă de granturi sau instrumente financiare ([29]), în conformitate cu normele aplicabile privind ajutoarele de stat;

— un **contract-tip nu ar trebui să fie neapărat un contract redactat în întregime**, ci, mai degrabă, ar trebui să acopere formularea acelor elemente din contract care sunt esențiale pentru înregistrarea extrabilanțieră sau bilanțieră în evidențele contabile a unei investiții realizate în temeiul unui contract de performanță energetică, menținând totodată alte părți flexibile.

4.4. **Combinarea contractelor de performanță energetică cu servicii energetice extinse**

4.4.1. *Cadrul juridic*

Articolul 29 alineatul (4) al doilea paragraf prevede că statele membre pot încuraja organismele publice să combine contractele de performanță energetică cu servicii energetice extinse, inclusiv răspunsul la cerere și stocarea.

Prin această dispoziție statele membre sunt invitate să încurajeze organismele publice să orienteze dezvoltarea pieței în direcția combinării elementelor de flexibilitate a cererii, cum ar fi serviciile de răspuns la cerere, cu proiectele de servicii energetice.

4.4.2. *Orientări*

Pentru punerea în aplicare a articolului 29 alineatul (4) al doilea paragraf, una dintre opțiuni ar fi crearea posibilității unor oferte opționale în cadrul procedurilor de achiziții publice de servicii energetice, dându-le astfel posibilitatea ofertanților de a include serviciile de răspuns la cerere în ofertele lor.

În acest mod, proiectele de servicii energetice ar contribui nu numai la îmbunătățirea eficienței energetice, ci și la un sistem de energie electrică mai eficient, care să permită o mai bună integrare a producției de energie electrică din surse regenerabile prin creșterea flexibilității cererii. Acest lucru ar aduce, de asemenea, fluxuri de venituri suplimentare furnizorilor de servicii, ar dezvolta piețe axate pe flexibilitatea cererii și ar oferi beneficii mai mari sectorului public și societății în general, inclusiv comunităților locale ([30]). Diverse proiecte finanțate de Uniune au explorat această direcție de dezvoltare comercială, iar rezultatele și constatările lor ar putea fi luate în considerare pentru abordarea punerii în aplicare a acestei dispoziții ([31]).

([29]) În continuare sunt oferite două exemple de posibile abordări: potrivit Eurostat, pentru înregistrarea extrabilanțieră în evidențele contabile, remunerația furnizorului de servicii energetice trebuie să depindă de economiile de energie realizate și, prin urmare, să fie flexibilă. Totuși, aceasta nu înseamnă că nu este posibilă o împărțire a remunerației într-o parte fixă de cheltuieli de capital și o parte flexibilă de cheltuieli de funcționare, atât timp cât se garantează și compensarea integrală a clientului de către furnizorul de servicii energetice pentru deficitul de performanță, întrucât astfel se asigură în continuare transferul proprietății economice către furnizorul de servicii energetice. De asemenea, cerința ca partea de întreținere și reparații pe termen lung ale investițiilor să fie realizată de furnizorul de servicii energetice asigură transferul complet al proprietății economice. Totuși, această cerință nu exclude compensarea unei părți din costul aferent în cadrul părții fixe de cheltuieli de capital a remunerației.

([30]) Saviuc, I., Lopez, C., Puskas, A., Rollert, K. și Bertoldi, P., 2022: *Explicit Demand Response for small end-users and independent aggregators* (Răspunsul explicit la cerere pentru utilizatorii finali mici și agregatorii independenți), EUR 31190 EN, Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, Luxemburg, ISBN 978-92-76-55850-7, doi:10.2760/625919, JRC129745.

([31]) Exemple de proiecte finanțate din programul LIFE: INEXX (Modele de servicii inovatoare de eficiență energetică pentru integrarea sectorială prin intermediul tehnologiei blockchain – dezvoltarea unui concept timpuriu pentru a combina centralele electrice virtuale cu serviciile SSE-urilor); BungEES (dezvoltarea unui pachet integrat de servicii inteligente de eficiență energetică).

5. OBLIGAȚII PRIVIND ELIMINAREA BARIERELOR DE REGLEMENTARE ȘI DE ALTĂ NATURĂ

5.1. Cadrul juridic

Articolul 29 alineatul (6) litera (b) prevede obligația ca statele membre să sprijine funcționarea adecvată a piețelor de servicii energetice prin eliminarea barierelor de reglementare, precum și a celor de altă natură. În plus, în temeiul articolului 29 alineatul (8), statele membre trebuie să se asigure că distribuitorii de energie, operatorii de distribuție și societățile de vânzare cu amănuntul a energiei se abțin de la orice activitate care împiedică furnizarea de servicii energetice.

5.2. Orientări

Pentru a înțelege mai bine barierele care împiedică dezvoltarea pozitivă a piețelor de servicii energetice, se recomandă în mod ferm ca statele membre să efectueze o analiză aprofundată a pieței care să implice părți interesate din diferite segmente ale pieței, inclusiv consumatorii de energie (publici, privați, IMM-uri, rezidențiali etc.), furnizorii de servicii energetice, instituțiile de finanțare și facilitatorii de piață. Această analiză ar oferi o bază solidă pentru stabilirea celor mai adecvate și mai avantajoase instrumente de politică pentru consolidarea piețelor serviciilor energetice ([32]).

6. CERINȚE PRIVIND PLANIFICAREA ȘI RAPORTAREA

6.1. Dispoziții aplicabile privind actualizarea planurilor naționale integrate privind energia și clima

Articolul 14 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2018/1999 al Parlamentului European și al Consiliului ([33]) prevede obligația ca, până la 30 iunie 2024 și apoi până la 1 ianuarie 2034 și, ulterior, la fiecare 10 ani, statele membre să prezinte o actualizare a **planurilor lor naționale integrate privind energia și clima** (PNEC) care au fost notificate cel mai recent. Articolul 14 alineatul (1) din regulamentul respectiv prevede obligația statelor membre de a prezenta un proiect de actualizare a PNEC cu un an înainte de termenul prevăzut la articolul 14 alineatul (2).

Cerințele de planificare în ceea ce privește serviciile energetice sunt menționate în partea 1 secțiunea A punctul 3.2 subpunctul (iii) din anexa I la Regulamentul (UE) 2018/1999. Informațiile relevante care trebuie incluse în PNEC și care au legătură cu punerea în aplicare a articolului 29 din Directiva (UE) 2023/1791 ar trebui să cuprindă descrierea politicilor și a măsurilor de promovare a serviciilor energetice în sectorul public și a măsurilor de eliminare a barierelor de reglementare și de altă natură care împiedică adoptarea practicii de a încheia contracte de performanță energetică și a altor modele de servicii de eficiență energetică.

6.2. Raportarea progreselor înregistrate

6.2.1. *Cadrul juridic*

Cerințele de raportare cu privire la politicile și măsurile de promovare a serviciilor energetice sunt prevăzute la articolul 21 litera (b) punctul 5 din Regulamentul (UE) 2018/1999 și în partea 2 literele (a) și (k) din anexa IX la același regulament.

Articolul 21 litera (b) punctul 5 din Regulamentul (UE) 2018/1999 impune statelor membre să includă în rapoartele naționale intermediare integrate privind energia și clima politicile și măsurile de promovare a serviciilor energetice în sectorul public și măsurile de eliminare a barierelor de reglementare și de altă natură care împiedică adoptarea practicii de a încheia contracte de performanță energetică și a altor modele de servicii de eficiență energetică.

([32]) Cea mai recentă evaluare a UE privind piețele contractelor de performanță energetică din statele membre prezintă o imagine foarte eterogenă a celor mai importante bariere din calea pătrunderii pe piață și a evidențiat, de asemenea, unele bariere destul de surprinzătoare pentru piețele de servicii energetice din întreaga Europă. De exemplu, s-a observat că schemele de subvenții, atunci când nu au fost concepute în mod corespunzător, au reprezentat bariere importante în calea furnizării de servicii energetice. În special, această situație a fost raportată cu privire la utilizarea granturilor din PNRR; în acest caz, disponibilitatea tot mai mare a granturilor concurează cu contractele de performanță energetică, a se vedea Moles-Grueso, S., Bertoldi, P. și Boza-Kiss, B., Energy Performance Contracting in the EU – 2020-2021 (Contractele de performanță energetică în UE – 2020-2021), Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, Luxemburg, 2023, doi:10.2760/751957, JRC133984.

([33]) Regulamentul (UE) 2018/1999 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2018 privind guvernanța uniunii energetice și a acțiunilor climatice, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 663/2009 și (CE) nr. 715/2009 ale Parlamentului European și ale Consiliului, a Directivelor 94/22/CE, 98/70/CE, 2009/31/CE, 2009/73/CE, 2010/31/UE, 2012/27/UE și 2013/30/UE ale Parlamentului European și ale Consiliului, a Directivelor 2009/119/CE și (UE) 2015/652 ale Consiliului și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 525/2013 al Parlamentului European și al Consiliului (JO L 328, 21.12.2018, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1999/oj).

6.2.2. *Orientări*

În conformitate cu partea 2 literele (a) și (k) din anexa IX la Regulamentul (UE) 2018/1999, coroborată cu articolul 29 din Directiva (UE) 2023/1791, informațiile relevante care trebuie incluse în rapoartele naționale intermediare integrate privind energia și clima și care au legătură cu punerea în aplicare a articolului 29 ar trebui să includă următoarele elemente:

— măsuri de politică menite să îmbunătățească transparența în general a piețelor de servicii energetice în temeiul articolului 29 alineatele (1), (3) și (6) din Directiva (UE) 2023/1791 și, în special, linkul către site-ul web unde poate fi accesată lista sau interfața furnizorilor de servicii energetice, care sunt calificați sau certificați, precum și calificările sau certificările lor în conformitate cu articolul 28 din directiva respectivă;

— etichetele de calitate disponibile [articolul 29 alineatul (2) din Directiva (UE) 2023/1791] și utilizarea lor efectivă de către furnizorii de servicii energetice (numărul de furnizori de servicii care dețin astfel de etichete);

— contractele-tip disponibile pentru organismele publice, conforme cu Ghidul Eurostat privind înregistrarea contractelor de performanță energetică în conturile publice, precum și exemple de astfel de contracte-tip (sau unde sunt acestea puse la dispoziția publicului);

— baza de date publică privind proiectele de servicii energetice bazate pe performanță implementate sau în curs, precum și o selecție de exemple de bune practici din sectorul public. În plus, ar putea fi incluse exemple de bune practici din sectorul privat, dacă informațiile relevante sunt disponibile sau pot fi colectate cu ușurință;

— măsurile de politică luate pentru a se asigura evaluarea fezabilității serviciilor energetice bazate pe performanță pentru proiectele de renovare ale organismelor publice.

În plus, rapoartele ar putea cuprinde următoarele informații:

— alte măsuri luate, dacă este cazul, de exemplu, legate de eliminarea barierelor de reglementare și a celor de altă natură sau dacă statul membru și-a exercitat puterea discreționară în temeiul articolului 29 din Directiva (UE) 2023/1791;

— indicatorii generali cu privire la dezvoltarea pieței serviciilor energetice, cum ar fi numărul de furnizori (activi) de servicii energetice, valoarea totală anuală a contractelor etc.